

Para İçin İşlenen Cinayet Haberlerinin İncelenmesi

Sehavet NECİYEV
Kocaeli Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü
Yüksek Lisans Öğrencisi
lerik06@hotmail.com

Özet

İnsanlık tarihinde para her zaman bir sorun olarak bilinmektedir. Günümüzde de sadece bir mübadele aracı değildir ve tüm sosyal ilişkiler paraya göre düzenlenir. İster bireyler arasında olsun, isterse küçük veya büyük guruplar arasında veya dünya ülkeleri arasında olsun, ilişkiler çıkar ilişkisine göre belirlenir. İnsanlar hak ettikleri paraların dışında bazen cinayet bile işleyerek hak etmedikleri paraları ele geçirmektedirler. Çünkü para ekonomik malların cisimleşmiş göreliliğinin, onların değerini ifade eden özel bir formundan başka bir şey değildir.

Bu çalışma, hak ettiğinden fazla değer gören paranın, insanları neden cinayet işlemeye mecbur bıraktığı araştırılmaktadır. Bu çalışmada işlenen cinayet vakaları ile ilgili haberlere internet haber sitelerinde nasıl yer verildiği veya nasıl tasarlandığı içerik analizi yöntemiyle araştırılmıştır. Paranın sadece bir mübadele aracı değil de, aynı zamanda sosyal ilişkileri de etkilediği ortaya konmuştur. Cinayet haberlerine genelde tarafsız olarak yer verilmiştir. Para cinayetlerinin metropolde daha çok işlendiği gözlemlenmiştir.

Anahtar kelimeler: Para, Para cinayetleri, Medya, Çıkar

Investigation of Crimes in the News for Money

Abstract

In the history of humanity, money has been known as a problem all the time. Also nowadays it is not only for exchanging, it's also managing the social communications. Communications are being defined by income of communication between small groups and big groups or between big countries. People can live conscious life as much as money relation makes influence on that place. Because, money is define the value of the objects which are used by people.

In this research, why does money cause some people to do criminal? In this study, we will try to mention criminal events and how these events are being announced or designed in internet news. Content analysis method is used. Money is not just a medium of exchange, at the same time in social relations held by money. Murder news usually has been given neutral in news portals. A monetary murder it is seems to be more in metropolis.

Keywords: Money, Currency murders, Media, Profit

GİRİŞ

İnternetin ortaya çıkmasıyla Kitle İletişim Araçları da farklı bir boyutta kamuoyuna hizmet vermeye başladı. Bu süreçte tarafsız medya kavramı anlamını kaybetti. Çünkü toplumun üzerinde önemli etkisi olan haber siteleri fazla masraf gerektirmeden farklı ideolojiye sahip olan guruplar tarafından kolayca kurulabilmekte ve kendi fikirlerini dile getirebilmekte ve yalan haberlere karşı doğru haberlerle kendilerini savunabilmektedirler. Ayrıca haber siteleri istedikleri haberleri istedikleri gibi yansıtabilmektedirler. Bu çalışmada temel amaç para için işlenen cinayet haberlerinin topluma nasıl yansıtıldığını ve cinayetlerin en çok neden işlendiğini ortaya koymaktır. Bu çalışmada, parayla ilgili kapsamlı bir eser olduğu için Georg Simmel'in "Paranın Felsefesi" eserindeki fikirleri ile çalışmanın amacı desteklendi.

Bireysel kültürün zayıfladığı ve nesnel kültürün egemenliğini sürdürdüğü yer metropol olduğu için para cinayetlerinin metropolde daha çok işlendiği görülmektedir. Çünkü metropol insan ilişkilerinde ciddi bir etkiye sahiptir ve paranın egemenlik sahasıdır. Aslında önemli olan para değil, paranın sosyal aktörlerin iç dünyası üzerindeki etkisi ve nesnel kültürün geniş yelpazesindeki rolüyle ilgilidir. Para mübadele, mülkiyet, hırs, müsriflik, bireysel özgürlük, hayat tarzı, karakterin anlamı gibi gündemin belli başlı unsurlarıyla ilişkili olarak anlaşılmalıdır. Simmel nesnel kültürün yükselişi karşısında bireyin güç kaybına uğramasının altını çizer. Marks bu problemleri tarihsel temelli ve kontekstsel görmektedir ve sadece kapitalist sosyal gerçekliğin çelişkileri olarak adlandırmaktadır. Simmel'e göre değer, insanların

nesnelere yapması, yaptıkları nesnelere aralarına mesafe koymaları ve böylece uzaklıkları, engelleri, güçlükleri aşma çalışmalarının sonucunu ortaya çıkarır. Değeri artıran elde edilecek şey yakınlık ve elde etme güçlüğüdür. Parayı ve ancak parayla elde edebileceğimiz şeyleri bizim gözümüzde değerli kılan para ve para sayesinde bir şeyleri elde etmenin zorluğudur. Çünkü paramız olmadan bu nesnelere ulaşmamız mümkün değildir. Sadece paramız varsa nesnelere aramızdaki mesafeyi aşabiliriz. "Paranın böyle bir ikili fonksiyonu vardır: nesnelere aramızda mesafe yaratmak ve aynı zamanda bu mesafeyi aşacak teçhizatı tahsis etmektir" diyor Simmel.

İnsanlar tarafından aşırı derecede değer yüklenen para insanları toplumun her alanında ve her tabakasında iyice huzursuz etmektedir. Para insan haklarının korunması konusunda da çok büyük olumsuz etkilere sahiptir. Çünkü paranın bu kadar çok değerli görüldüğü bir dünyada bazı insanları da satın almak çok kolay olmaktadır. Bu çalışmada para için işlenen cinayetlerin nedenleri araştırıldı. Çalışmada en çok dikkat çeken nokta, işsiz ve kaybedecek hiçbir şeylerinin olmadığı insanların cinayete meyilli oldukları gerçeğidir. Bunların hepsi insanların toplumda huzursuz yaşamlarının göstergesidir. Tabi ki, sebep ne olursa olsun para için cinayet işlemek hiçbir şekilde doğru değildir. Bir taraftan da insanları rahatsız eden bu konuların medya tarafından insanlara gösterilmesi var. Bazen bu tür sorunların medyada çok abartılması, yabancıların gözünde olumsuz imaj oluşturmaktadır. Bu tür olumsuzlukları medya organları tam tarafsız bir şekilde vermeli, bezende hiç yer vermemesi daha doğru olur.

Bu çalışmada, ilgili sorulara yanıt bulabilmek amacıyla içerik analizi yöntemi kullanılmaktadır. İçerik analizi sosyal bilimlerde en çok kullanılan araştırma yöntemlerinden biridir. Araştırma Objesi olarak Türkiye'de ulusal çapta günlük yayın yapan *Habertürk* ve *Takvim* gazetelerinin internet haber siteleri seçilmiştir. İnternet haber sitelerinde yer alan toplam 30 haber analiz edilmiştir. Analiz kapsamında yalnızca haberlere yer verilmiştir.

1. Değer ve Para

Simmel'in düşüncelerine göre nesnelere, düşüncelerin ve olayların değeri asla onların doğal var oluşlarından ve içeriklerinden çıkarılamaz ve değere göre dizilişleri doğal düzenlenişlerinden büyük ölçüde ayrılır. Doğa çoğu kez değerleri nedeniyle var olduğu ve korunduğu iddia edilebilecek nesnelere yok eder ve daha değerli olanların yerini işgal eden değersiz nesnelere varlığını sürdürmesini sağlar. Bu iki dizi arasında temel bir farklılık olduğu ya da onların karşılıklı olarak birbirini dışladığı anlamına gelmez. Bu anlayış iki dizi arasında bir ilişki olduğunu ima eder; aslında bu ilişki değerler tarafından ters işaretlerle belirlenen şeytani bir dünya oluşturur (Georg Simmel, 2012: 23). Değerler insanlar tarafından belirledikleri kriterlere göre verilir. Nesnelere ile özneler arasındaki farklılığın kavranmasını sağlayan her türlü deneye dayalı ya da aşkın duyuda değer asla nesnelere bir "niteliği" değil öznenin kendi doğasından kaynaklanan bir yargıdır. Değerin gerçekte ne olduğu sorusu tıpkı varlığın ne olduğu gibi cevaplanamaz. "Bir nesnenin değerini gösteren kanıtlar bir başka nesne için kesin olduğu farz edilen ve muvakkaten kabul edilen aynı değeri o nesne içinde kabul etme gereğinden başka bir şey değildir (Georg Simmel, 2012: 26).

Dolar ve Euro gibi dünyanın her yerinde geçerli olan para birimleri dünyanın her yerinde aynı değere sahip olmaktadır. "Para değerinin dışsal ölçüsü olduğu oranda, metallerin birbirine karşı değerlerini zaman ve mekândan bağımsız olarak belirleme işlemini üstlenmiştir (Altvater, E.,1993: 58). Gerçekliğe karşıt olarak görünen haliyle değer karakteristik özelliğine genellikle onun özelliği denir. Aynı nesne bir şahıs için en yüksek, bir diğeri için en küçük değere sahip olabilir ve bunun terside genelde geçerlidir. Sonunda bizim entelektüel görüşümüzü üreten bu süreç aynı zamanda iradi pratik etkinlik alanımızda gerçekleşir. Tecrübe ettiğimiz her değer bir duygu olduğu veya yarattığı doğrudur fakat bu duyguya verdiğimiz anlam, ne onunla özdeş olan nede onun tarafından tüketilen duygu aracılığıyla psikolojik olarak gerçekleştirilebilen anlamlı bir içeriktir. Bu kategori elbette değer öznelliğine ya da nesneliliğine ilişkin anlaşmazlığın ötesinde bulunur, çünkü bir "nesne"nin varoluşu için vazgeçilmez olan bir özneye ilişkiyi inkâr eder. Ne var ki her talebin bir nesneyle tatmin edilmesini ön gören mantıksal ve fiziksel ihtiyaca rağmen talebin psikolojik yapısı pek çok durumda bizzat tatmin üzerine odaklanır ve nesne ihtiyacı tatmin ettiği sürece önemsizleşir (Georg Simmel, 2012: 34).

Özne ile nesne arasında en azından ekonomik anlamda değeri oluşturan mesafenin bir alt birde üst sınırı vardır. Ne var ki nesnelere pratik ilişki tamamen farklı türden bir nesnellik üretir, çünkü gerçeklik koşulları arzu ve hoşlanmanın nesnesini öznel alandan geri çeker ve böylece değer dediğimiz çok özel kategoriyi üretir. Değer sadece talep edilen özneye kurulan ilişkiyle değil bu ilişkinin bir fedakârlık

maliyetine bağlı olması gereğiyle de belirlenir. Ekonomi bütün insan faaliyetinin kaynağı olan arzular ile onların zirveye ulaşan ihtiyaçların tatmini arasında bir ara bölge oluşturarak bütün değerlemeleri mübadele formu aracılığıyla nakleder (Georg Simmel, 2012: 46). İnsanlar arasında pek çok ilişkinin mübadele formları olarak yorumlanması kesinlikle kabul edilmelidir. Mübadele z ve içerik edinme arayışında insan hayatını şekillendiren en saf ve en gelişmiş etkileşim türüdür. Eylemler mübadele şemasıyla uyum içinde gerçekleşir; isteklerin en alt tatmin düzeyinden en yüksek entelektüel ve dini yararlarla kadar her değerin bir başka değer feda edilerek edinilmesi gerekir (Georg Simmel, 2012: 51).

Değer biilme konusu duruma veya ortam koşullarına göre belirlenebilir. Böylece bir açlık durumunda kişi bir parça ekmek uğruna mcevherinden vazgeçecektir, çünkü mevcut koşullarda ekmek onun için mücevherden daha değerlidir. Değer bir kez tahsis edildiğinde – nasıl oluştuğu önem taşımaz onu fedakrlıkla eşit değerde görmek gibi psikolojik bir zorluk oluşur (Georg Simmel, 2012: 54). Ekonomik bir nesnenin ekonomik özne temelinde var olmasının ilk gereği faydadır. İnsanlar mübadeleleri ihtiyaçlarına ve kendilerine sağlanan faydaya göre gerçekleştirirler.

1. 1. Bir Töz Olarak Paranın Değeri

Burada paranın mahiyetine ilişkin bütün tartışmalar, paranın bizatihi bir değer olup olmadığı ve ya llme hizmetini yerine getirmesi için bir değer olmasının gerekip gerekmediği, veyahut da paranın bir varlık olmadan bir değeri gösteren bir tutar gibi kendinden değeri olmaksızın bir işaret ya da sembol olup olmadığı sorununu ele almaktadır (Georg Simmel, 2012: 102). Aslında paranın bir değere sahip olmadığı daha erken dönemlere ilişkin sonuçların tam aksine bu çerçevede en ihtiyaç duyulan ve en değerli nesnenin para olmaya uygun olduğu keşfedilmiştir. Fakat günümüzde artık para değerli değildir, çünkü özü bir zorunluluk, vazgeçilmez bir değer olarak görülür.

Her şey, paranın durmak bilmeyen akıntısında, eşit özgül ağırlıkta yüzer. Her şey aynı seviyede durur ve yalnız kapladıkları alanın hacmiyle birbirinden ayrılır (Georg Simmel,1903: 90-93). Para doğası gereği parçaları birbiriyle, ya da bütünle aynı, başka değerlerinde birbirine karşı sahip olması gereken bir orantıya sahip değerli bir nesne değildir. Paranın anlamı sadece başka nesnelere arasındaki değer ilişkilerini ifade eder. Bu insanın gelişmiş zeksıyla sağlanır. İnsanın zeksı, bizatihi özdeş veya benzer olmasa da nesnelere arasındaki ilişkileri eşitleyebilir. lme için kullanılan ölçeğin, bizi sadece onun parçalarının birbiriyle ya da bir başka ölçüyle ilişkilenmesi ilgilendirdiğinden demir, kereste ya da camdan oluşması önemli olmadığı gibi paranın değerlerin belirlenmesi için sağladığı ölçeğin de paranın tezsel değerinin maliyetiyle alakası yoktur (Georg Simmel, 2012: 119). Paranın sahip olduğu tznn diğer değerlerini onun para haline gelmesi için dikkate almak gerektiği kesinlikle doğrudur; fakat paranın sahip olduğu ve fonksiyonunu icra etmesini sağlayan değer önceden saptanması gereken diğer mümkün kullanımlarla değerlendirilebilir.

Herhangi bir nesnenin değeri bir başka şeyin onun uğruna feda edilmesiyle belirleniyorsa, bu durumda para materyalinin değeri de onun bütün diğer kullanımlarından vazgeçilmesi, böylece onun para haline gelebilmesiyle belirlenir. Bu değerleme tarzı elbette karşılıklıdır; yani, para materyalinin diğer kullanımlar için taşıdığı değer, onun para olarak kullanılmasından vazgeilse bile artacaktır (Georg Simmel, 2012: 124). Parayla ilgili "faiz" denilen çirkin oyunda fakirler geçimini sağlamak için aldıkları parayı ödeyemedikleri takdirde sözde hukuk yoluyla ellerinde ne var ne yok el konuluyor ve hapse atılıyorlar. Bunun asıl adı ise devlet soygunudur. Çünkü devlet istese bu tur etik dışı davranışların karşısını alarak yurttaşları bu haksızlıktan koruyabilir. Mc Neill faizle ilgili şu fikirleri dile getirmiştir. Kesinlikle fakirden faiz alınmamalıdır, ihtiyacını karşılaması için muhtaca verilen paradan faiz istenmemelidir, hiçbir fakir borcundan dolayı asla sıkıştırılmamalıdır (McNeill J.T., 1967: 159)

Para, satın alabileceği malların kendisi açısından değersiz olduğu bir kişi için yda onları edinmek için paraya ihtiyacı olmayan bir kişi için hiçbir değere sahip değildir. Özetle para bir kişinin tatminini bir başka kişiye daima karşılıklı olarak bağımlı hale getiren ilişkinin ifadesi ve failidir. Ne var ki, ticaret ilişkilerinin gelişmesi değerli bir parayı gerektirir. Bunun nedeni paranın uzak mesafelere aktarılması ve değerin küçük bir hacimde yoğunlaştırılmasıdır. Böylece, geniş pazarları olan tarihsel imparatorluklar ve ticaret devletleri daima maddi değeri yüksek paraya yönelmiştir (Georg Simmel, 2012: 156).

Normal yolla kazanılan paraların dışında farklı yollarla ele edilen birde kara para olayları vardır ki, buda para oyunlarının en çirkin boyutlarından bir tanesidir. Toplumlarda yüksek kazanç sağlayan uyulurucu, silah kaçakçılığı, terör, ocuk ve kadın ticareti ve adam kaçırma gibi örgütlü işlenen suçlar sonucu elde

edilen her türlü maddî menfaat ve değerlere `kara para adı` verilmektedir (Ayşe Günay, 1999: 121-123). Mübadele etkileşimi, zihinsel bir değerler birliği meydana getirir. Mekânsal olarak yaygın töz sadece paranın bir sembolüdür. Çünkü töz olarak var olan şeyin bağlantısızlığı etkileşimin soyut bir temsili olarak paranın doğasıyla çelişir. Ancak maddi unsur gerilediği ölçüde, para gerçek para haline gelir. Bu durumda para sadece zihnin tamamlayabildiği değerlerin gerçek bir bütünleşmesi ve bir birleşme noktasıdır.

1.2. Amaçlar Sıralamasında Para

Mükemmellik formlarında para mutlak bir araçtır, çünkü bir yandan bütünüyle teknolojik olarak belirlenmiş ve farklı bir seriden gelen herhangi bir belirlenmeden etkilenmezken öte yandan verili bir amaçla ilişkide saf bir araç ve alet olmakla sınırlıdır. Kendi başına hiçbir amaç taşımaz ve amaçlar serisinde bir aracı olarak tarafsız biçimde fonksiyon icra eder. Para insanın `alet yapan` bir hayvan olduğu ama aynı zamanda `amaçlı` bir hayvan olduğu olgusunun en açık ifadesi ve kanıtıdır (Georg Simmel, 2012: 188)

Para insanların sosyal durumunu çok etkilemektedir ve bu yüzden bütün sosyal ilişkiler para ile bağlantılıdır. Zenginlerin sosyal ilişkileri, fakirlerin sosyal ilişkilerinden oldukça farklıdır. Gelir standartlarının yüksek ya da aşağı olması bütün toplumsal alışkanlıkları acımasız bir şekilde yönetmektedir. Para meta üretimi üzerinde yükselen toplumlarda, sonsuz sayıda ekonomik ilişkilerin örüldüğü ilişkiler ağının merkezinde yer alır. Bu anlamda para bireysel değişim ilişkilerinin düğüm noktasıdır (Hilferding R., 1981: 34). Para aracın saf anlamda şeyleşmesi, kendi soyut kavramıyla, mutlak anlamda özdeş olan somut ve saf bir enstrümandır. Para karakersizlik şeklindeki negatif kavramla nitelenen en çok pozitif bir özelliğe sahiptir. Karakersiz olarak adlandırdığımız insan, kişilerin, şeylerin ya da düşüncelerin içsel değeriyle değil, onun üzerinde etkili olan dışsal güçle yönlendirilir. Tek bir iğne neredeyse değersizdir, fakat iğneler neredeyse vazgeçilmezdir ve "parayla ölçülemezdir". Bu örnek sayısız meta türü içinde geçerlidir (Georg Simmel, 2012: 195).

Bireylerin para hırsına sahip olmadığı hiç bir çağ, hiçbir dönem yoktur, fakat bu arzunun en yoğun ve en büyük olduğu zamanların bireysel tatminin en mütevazı olduğu, örneğin dini duyguların varoluşun nihai amacı olarak yüceltilmesinin gücünü kayıp ettiği dönemlerde meydana geldiği söylenebilir (Georg Simmel, 2012: 216). Popüler düşüncenin temsilcisi olan Hans Sachs "Para Dünya'nın seküler Tanrısıdır" sonucuna varmıştır. Para değerlerin değeri olduğu için, Hint yaşamı konusundaki uzmanlardan biri Hintli bir köy bankeri ve tefeciye "köydeki bütün adamların adamı" demektedir. Onun Hintçe adı "büyük adam"dır. XIII. yüzyılda büyük miktarda sermaye ilk kez biriktiğinde, halk kitleleri tarafından henüz bilinmeyen bir iktidar aracı haline geldiği vurgulanmıştır. Paranın sağladığı gücün aksine cimrilikteki itibar kaybı en iyi şekilde bir XV. yüzyıl şairince ifade edilmiştir. Bu şaire göre her kim paraya hizmet ederse "kölesinin kölesi" olur. George Simmel'e göre para karşılığında gittikçe daha çok şeyin edinilmesi ve bununla bağlantılı olarak paranın merkezi ve mutlak değer haline gelmesi, paraya mal olduğu ölçüde nesnelere değerli hale gelmesine yol açar; değerlerin niteliği sadece bu nesnelere cari fiyatının bir fonksiyonu olarak görülür.

2.1. Bireysel Özgürlük

Salt bir fikre dayalı olarak var olmayan her yükümlülük bir başkasının talep etme hakkına karşılık gelir. Bu nedenle, ahlak felsefesi, özgürlüğü daima ya bir ideal ya sosyal zorunluluk ya da birinin kendi egosunun kendi kendine dayattığı yükümlülüklerle belirler. Günümüzde ücret karşılığında çalışmak zorunda olan yetenekli insanlar tek bir işveren çok sıkı bir biçimde nesnel örgütlenmeye sahip bir şirket için çalışmayı tercih etmektedirler. Çünkü şüphesiz bu kimseler maddi bakımdan daha iyi bir düzeyde olmalarına rağmen tek kişilerin öznelliğine tabi oldukları için kendilerini daha az özgür hissetmektedirler (Georg Simmel, 2012: 269-270). Çünkü para yüzünden çok sıkıcı olan hayat koşullarında az da olsa özgür olmak için az paraya bile çalışmayı kabul edilmektedir. Aslında bakıldığı zaman insan emeği parayla değerlendirildiği zaman işçiler emeklerinin karşılığını tam olarak alamayabiliyorlar. Bu durumda paranın potansiyeli ortaya çıkmıyor, para değersiz bir nesne gibi kalıyor. Marksın deyimi ile "değişik büyüklükteki değişim değerleri olarak metalar, değişim değerinin özünü teşkil eden o basit, tek biçimli genel soyut emeğin az ya da çok miktarını temsil eden potansiyelin açığa çıkması gerekiyor". (Marx K., 1979b 48)

İngiliz yetkililer lordun özel izni olmadan sığır satışına genellikle izin vermiyorlardı. Sığır satarak para edinen köylü başka yerlerde toprak edinebiliyor ve böylece kendisini lorda karşı yükümlülüklerinden

kurtarabiliyordu. Özgürleşme yönünde atılan en büyük adım tek bir ödemenin periyodik harçlarla yer değiştirdiği sırada nakdi ödeme kapsamında sağlanan bir ödemeye bağlanılmıştır (Georg Simmel, 2012: 271-272). Daha eski zamanlara baktığımızda köle çok daha kötü hayat koşullarını riske almak istese bile efendisini değiştirmezdi; oysa sanayi işçisi bunu her zaman yapabilir. Özgürlük başkalarının iradesinden bağımsızlık anlamına geldiği için belirli bireylerin iradesinden bağımsızlıkla başlar. Alman ya da Amerikan ormanlarından tek başına yaşayan biri bağımlı olmayandır; modern metropolün sakinleri ise kelimenin pozitif anlamında bağımsızdır ve sayısız tedarikçiye, işçiye ve ortağa muhtaç ve onlarsız kaybedecek olsa bile, o insanlarla ilişkisi tamamen nesnelir ve sadece parada cisimleşir.

Spinoza da paraya omnium rerum compendium (bütün şeylerin hülasesi) demiştir (Georg Simmel, 2012: 294). Para sahipliğinin, kişiliğin genişlemesine (extension) temsil ettiği ve her sürece içkin olduğu özel tarz aşağıdaki gözlemlerle desteklenir ve tamamlanır. İrademi aşıladığımız nesnelere her alanı, nesnelere içkin yasalarla, irademin kıramadığı yasalarla sınırlandı. Bu sınır sadece nesnenin pasif direnişiyle değil, öteki yandan öznenin genişleme kapasitesinin sınırlarıyla da oluşur (Georg Simmel, 2012: 318). İşçiler maaş karşılığında çalıştıkları sürece kesinlikle çalışanın işverene boyun eğmesine ilişkin bir unsur içerir, çünkü çalışan insan kiralanmaktadır. Bu durum kişiyi, daha özgür, daha nesnel, kişi dışı teknik ve kuralları olan bir çalışmaya yöneltilir. Yerleşik para ekonomisi artık piyasa için, yani onunla sadece para aracılığıyla iş gören, hiçbir şekilde bilinmeyen ve alakasız müşteriler için üretmesinden ötürü işletmeci için de benzer sonuçlara sahiptir (Georg Simmel, 2012: 324).

2.2. Kişisel Değerlerin Para Eşdeğeri

Değerlendirme sistemi içinde paranın önemi para cezasının gelişmesiyle ölçülebilir. Bu alanda onun en tuhaf dışavurum olarak cinayetin kefareti olarak para ödenmesiyle karşılaşırız. Primitif kültürlerde bu o kadar sık rastlanan bir oluşumdur ki onun en basit ve en doğrudan formu için çok özel örnekler vermek gereksizdir. İnsan değeri ile para değeri arasında ki ilişkinin hukuk kavramlarına hâkim olma yoğunluğu yeterince değerlendirilmemiştir. Paranın oynadığı aynı rol para cezasının sadece insan öldürme için değil her türlü suç için geçerli olduğu durumlarda görülür. Ne var ki belirli bir eyalette vergi miktarı bir kez sabitlendiğinde ve tamamen farklı kişiler ve durumlar aynı ödemeler yaptığında, bizatihi insanın şu kadar miktarlık bir değere sahip olduğu nosyonu oluşmaktadır. Zaten günümüzde de insanların değeri parayla ölçülmektedir. Parası çok olanlar daha çok sosyal çevreye sahiplerdir ve daha çok saygı görmektedirler. Üstelik kazandıkları paraların hangi yollarla kazandıkları da çok önemli değerlerdir.

Paranın kendi gücünün dışında birde forsu vardır ki, çok konuşulan reklama neden olmaktadır. Birde tam kumar gibi düzenbaz sahibinin eline geçti mi değer üzerine değer kazanır ve kazandırır. Clearynin ifadesiyle "Akıllı ve iş bilen kullanıcısının eline geçtiğinde büyük kazançlara gebe kalmakta, genel olarak sermaye diye nitelendirilen büyük bir üretkenliğe ve devingenliğe erişmektedir" (Cleary P, The Church and Usury, 1914: 54). Kadınların parayla satın alınmalarıyla ilgili gelişmede kişinin parayla tazmin edildiği daha erken durumlarla bazı benzerlikler vardır. Satın alma yoluyla evlilik bu uygulamanın uygar toplumun tarihindeki ve bugünün daha az uygar ülkelerindeki olağan üstü sıklığı, değişkenliklerinin ve forumlarının boyutu gayet iyi bilinmektedir. Burada sadece satın alınan değerlerin doğasıyla ilgili olgulardan çıkarılabilecek sonuçlarla ilgileniyoruz. Modern insanın, bir insanın para ya da para eşdeğeri karşılığında satın alınması konusunda yaşadığı aşağılanma duygusu her zaman daha erken tarihsel koşullara göndermeyle haklı çıkarılamaz.

Rüşvet; bu bakış açısının önemi en belirgin biçimde bir kişinin kelimenin bilinen anlamıyla "satın alınması" örneklerinde, yani rüşvette görülür (Georg Simmel, 2012: 378). Rüşvetin gizliliği özne için bir güvenlik mekanizmasıdır. Para sadece başkalarıyla olan bağların dışında değil, kendi mülkiyetimizden gelen mallardan da ayrı olarak satın almamızı mümkün kılar. Hem verdiğimiz zaman, hem de aldığımız zaman bizi özgürleştirir. Böylece sürekli özgürleşme süreçleri modern hayatın olağan üstü geniş kesimini işkâl eder. Bu noktada da para ekonomisinin özgürleşme eğilimleriyle daha derin bağlantısı, liberalizmin getirdiği özgürlüğün neden bu kadar istikrarsızlık, karışıklık ve tatminsizlik yarattığını sergileyerek açığa çıkar (Georg Simmel, 2012: 400). Daha önce gördüğümüz gibi, para sayesinde bir yanda insan artık şeylere köleleşmekten çıkar. Kişisel değerlerinde para karşılığında satılması da paranın benzersiz niteliğini gösterir. Kendi kararsızlığı ve içerik yoksunluğuyla para tarihsel-psikolojik imkânların her türlü karşılıklarını geliştirir ve onları belirgin mevcudiyetler halinde kalıplar.

2.3. Simmel'e Göre Hayat Tarzı

Para bütün nesneleri acımasız bir nesnellikle ölçtüğü ve böylelikle ölçülen değer standardı söz konusu nesnelerin bağlantılarını belirlediği için maddi ve kişisel hayat içeriklerinden oluşan ve birbirine sürekli bağlantısı ve katı nedenselliğiyle doğal kozmosa benzeyen bir doku oluşturur. Ve tıpkı doğanın her şeyi hayat veren enerjiyle bir arada tutulması gibi bu ağda her şeyi kapsayan para değeriyle bir arada tutulur. Parada da bariz bir karaktersizlik vardır. Paranın kendiliğinden ve tek başına şeylerin değer ilişkilerinin mekanik yansıması olması ve kendisini herkese aynı ölçüde göstermesi gibi, para işlemlerinde de bütün kişiler, her biri değil, hiç biri, yani sadece para değerli olduğu için eşittirler (Georg Simmel, 2012: 431).

Merhamete yer bırakmayan modern ekonomik çatışmaların yoğunluğu bu çatışmalar doğrudan para çıkarlarıyla açığa çıktığından beri, para ekonomisinin bu türden açık bir karşı örneğidir. Çünkü sadece kişinin taşıdığı önemin onun karakterinde değil, belirli bir nesnel ekonomik potansiyeli kendinde cisimleştirmesinde yattığı nesnel bir alanda gerçekleşirler ve burada bu günün, ölümcül düşmanı olan rakip, yarının kartel müttefikidir. Bazı Amerikalı yerli kabilelerinde tüccarın birbiriyle savaş halinde olan kabileler arasında serbestçe hareket etmesine izin verilir. Para, insanların eylemlerini ve ilişkilerini insani özellikler olarak insanların tamamen dışına yerleştirir (Georg Simmel, 2012: 436). Günümüzde proleter daha önceleri ulaşmadığı pek çok konfora ve kültürel imkâna sahip olmasına rağmen, onunla daha yüksek tabakada olanlar arasındaki hayat tarzı uçurumu daha da derinleştiği gibi, bir bütün olarak bilgi düzeyinde ki yükselme de hiçbir şekilde genel bir eş düzeye değil tam tersine yol açmıştır. Burada modanı örnek verecek olursak zenginlerle fakirler arasında ulaşılmayan bir döngü vardır. Fakir olanlar zenginler için moda olan imkânlara ulaşmak için çaba harcarken, zenginler yeni modalara sahip olur ve bu çark sürekli devam eder.

Soyut değerın parayla belirlenmesi gibi soyut zamanın saatlerle belirlenmesi de en ayrıntılı ve en belirli düzenlemeler ve ölçümler için bir sistem sağlar. Maddi durumu olmayanlar daha az zamana sahiptirler çok çalışırlar ve az kazanırlar. Bir yandan para unsurlarını değiştirerek, unsurları karşılıklı bağımlılık ilişkisini kurarak ve bütün dürtüleri sistem aracılığıyla aktararak bu organizmanın içindeki eklemlemelerin sistemi olarak fonksiyon görür. Öte yandan, para vücuttaki organların en ince noktalarına sürekli akış halinde nüfuz eden ve bu organların hepsini eşit ölçüde besleyerek yerine getirdikleri fonksiyonları birleştiren kan dolaşımıyla kıyaslanabilir (Georg Simmel, 2012: 472). Çünkü tüm ihtiyaçlar para karşılığında karşılanır ve insanlar amaçlarına ulaşırlar. Artık günümüzde işçiler adeta bir makine gibi çalıştırılıyorlar. Her şey belli saat aralıklarına göre ayarlanmıştır ve işçi belirli kurallara uymak zorundadır.

2.4. Yoksulluk

Yoksulluk başkaları tarafından yardım edilen veya bu yardımı almaya muhtaç olan kişilerin sosyal ilişkisidir. Yoksulluk kişinin parası olmadığı anlamında ele alınmaz. İhtiyacı olanın yardım almaya hakkı vardır ve bu hak yardım almaktan dolayı acı vermiyor. Vericiler ihtiyacı olana vermek zorundadır. Simmel'in bakış açısına göre toplum tarafından yoksullara yardım yapılma sistemi desteklenmelidir. Toplum fakirlere yardım edilmesinin gerekli olduğunu düşünmeli, böylelikle fakirler zenginlerin aktif ve tehlikeli düşmanları olmaktan çıkarlar. Aksi halde ise aç insandan her cinayeti işlemesi beklenebilir. Öyleyse yardımlar arttırılabilir ve nesiller yoksulluğun pençesinden kurtulabilir. Burada devlet anahtar roldedir. Fakirlere yardım bürokratik yoldan olmalıdır yoksa farklı guruplar farklı amaçlarla devreye girer ve sonuç iç açıcı olmaz. İnsanların fazla para hırsını tatmin etmek için el attıkları konulardan biride faiz mevzusudur. Çok acımasızca ve etik olarak yanlış olan bir yöntemdir paranın faizle verilmesi. Fakirin geçimin sağlamak için aldığı borçtan dolayı faiz yüklenerek, adalete ve merhamete aykırı olan, tiksindirici bir tamahkârlık olduğu da bir gerçektir (Bouwsma W. J., Calvin, 1988: 46).

Yoksulluk bütün sosyal tabakalarda vardır. İnsanlar üst sınıfa dâhil olsalar bile, çevresindekilerden daha fakir ise bu insanlar karşılaştırmalı olarak fakir sayılabilmektedir. Bu durumda hükümet planları da problemi tamimiyle çözmeye konusunda yetersiz kalır. Çünkü alt tabakada bulunanların durumu iyileştirilse bile, insanlar tabakalaştıkları zaman sistem içinde bulunan çoğu insan kendilerini, kendisinden zengin olanların yanında her zaman yoksul hissedecektir. Paranın günümüzde daha çok, günlük yaşam süreci içinde görünmez bir el ya da sihirli bir güç haline geldiğini görüyoruz ve bu bir gerçektir. İnsanlar iradeleri ile hareket eden varlıklar olduklarını düşünseler de, bu görünmez el ya da sihirli güç büyük bir irade haline gelerek insanların iradelerinin ipini elinde tutmakta çok başarılıdır ve

insanları kolayca yönetmektedir. Vahşi kapitalist sistemde insanların paranın kölesi olduğunu söylemek yanlış olmaz.

3. Para İçin İşlenen Cinayet Haberlerinin İncelenmesi

3.1. Amaç

Bu çalışmanın amacı para ile ilgili işlenen cinayet haberlerine haber partallarında nasıl yer verildiğini araştırmaktır. Para ile ilgili yazılan en önemli eserlerden biri olan Georg Simmelin "Paranın Felsefesi" eserindeki fikirleri ile çalışmanın amacı desteklenecek. *Habertürk ve Takvim* gazetelerinin internet haber sitesinde yayınlanan cinayet haberleri incelenecek. İnternet haber sitelerinde haberlere nasıl yer verildiğinin araştırılması amaçlanmıştır.

3.2. Problem

İnsanlar arasındaki tüm ilişkiler paraya göre düzenlendiği için insanlar mutsuz ve huzursuz yaşamaya devam etmektedirler. İnsanlar para uğruna en yakınlarını bile gözlerini kırpmadan öldürüyorlar, hem de bir hiç uğruna. Reklamların ve modanın etkisiyle insanlar sürekli kendini paraya muhtaa hissediyorlar. Para insan haklarının korunması konusunda da çok büyük olumsuz etkilere sahiptir. Para yüzünden insanların haklarını korumak için çok önemli olan hukuk sistemi de bir örümcek ağı gibidir. Parası olan delip geçer, parasız olan takılıp kalır. Medya organları da haber akışını genelde para için (reklam için), çıkarları için seçtikleri haberleri yayınlayarak bu haberlerle kamuoyunu etkilemektedir. Tüm toplumlarda paradan kaynaklanan sorunlar saymakla bitmez.

3.3. Sorular

1. George Simmel'e göre para nedir?
2. Gazetelerin internet haber sitelerinde cinayet haberlerine nasıl yer verilmiş?
3. Parayı cinayet işleyecek kadar değerli kılan nedir?
4. Para cinayetlerini işleyen kişiler en çok kadınlar mı yoksa erkekler mi?
5. Gazetelerin internet haber sitelerinde haberler nasıl tasarlanmış?

3.4. Varsayımlar

1. Georg Simmel'in "Paranın Felsefesi" eserinde parayla ilgili düşüncelerinin hiçte bilindiği gibi olmadığı, paranın sadece bir mübadele aracı olmadığı birçok insani ilişkilerin düzenlenmesinde en önemli etken olduğu incelenen cinayet haberleriyle ispatlanacağı varsayılmaktadır.
2. rnek olarak ele alınan cinayet haberlerinde de görüleceği gibi renksiz ve karakersiz olan para uğruna bazı insanların hayatından bile kolay bir şekilde vazgeebildikleri, en yakınlarını bile gözlerini kırpmadan öldürdükleri ve paranı olmazsa olmaz olarak gördükleri varsayılmaktadır.
3. Gazetelerin internet haber sitelerinde cinayet haberlerin çoğunlukla tarafsız olarak tasarlandığı cinayetin meşrulaştırılmadığı öngörülmüştür.

3.5. Yöntem

Araştırmanın amacı doğrultusunda sorulara yanıt bulabilmek amacıyla içerik analizi yöntemi kullanılmaktadır. İçerik analizi sosyal bilimler alanında en çok kullanılan araştırma yöntemlerinden biridir. Yapılan çalışmada niceliksel (kalitatif) ve niteliksel (kantitatif) verilere ulaşmayı sağlar. İçerik Analizi Alman Bilim İnsanı Klaus Merten'e göre, bir metnin içeriksel karakteristiklerinden yararlanarak açık olmayan karakteristiklerin ve bağlamının araştırılıp sosyal gerçekliğinin ortaya çıkarılmasını amaçlayan yöntemdir.

3.6. Kapsam ve Objeler

Araştırma Objesi olarak Türkiye'de ulusal çapta günlük yayınlanan *Habertürk ve Takvim* gazetelerinin internet haber siteleri seçilmiştir. Araştırma objesinin seçiminde parayla ilgili cinayet haberlerinin *Habertürk ve Takvim* gazetelerinin internet haber sitelerinde tarihlere göre online arşivde düzenli bir şekle bulunması ve ülke çapında etkili olmaları belirleyici olmuştur. Çalışmada, 01. 01. 2013 ve 31. 12. 2013 tarihleri arasında söz konusu *Habertürk ve Takvim* gazetelerinin internet haber sitelerinde yer alan toplam 30 haber analiz edilmiştir. Analiz kapsamında yalnızca haberlere yer verilmiştir.

3.7.1. Niceliksel Analizler

Tablo 1: Haberin Üretildiği Haber Organizasyonu

	Habertürk		Takvim	
	Sayı	Oran %	Sayı	Oran %
Kendi Üretimi	2	13,33	15	100
Haber Ajanslarının Üretimi	13	86,66	-	-
Karma Üretim	-	-	-	-
Yabancı Ajanslar	-	-	-	-
Toplam	15	100	15	100

Tablo 1’den de görüldüğü gibi, haberin üretildiği haber organizasyonu incelendiğinde Habertürk Gazetesi’nin internet sayfasında en çok yüzde 86,66 oranla haber ajanslarının üretimi olan haberlere yer verilmiştir, Takvim Gazetesi’ni internet sayfasında ise ajans haberlerine hiç yer verilmediği görüldü. Ya da Takvim Gazetesi’nin internet sayfasında yayınlan haberlerde kaynak gösterilmemiştir. Takvim Gazetesi’ni internet sayfasında yüzde 100 oranıyla en fazla kendi üretimi olan haberlere yer verilmiştir.

Tablo 2: Haberin Üretildiği Ajanslar

	Habertürk		Takvim	
	Sayı	Oran %	Sayı	Oran %
A.A (Anadolu Ajansı)	-	-	-	-
AHT	5	38,46	-	-
DHA	5	38,46	-	-
CİHAN	1	7,69	-	-
İHA	2	15,38	-	-
YABANCI	-	-	-	-
Toplam	13	100	-	100

Tablo 2’den de görüldüğü gibi, haberlerin üretildiği ajanslarda haber alımı-kullanımı tamamen yurtiçi kaynaklıdır. Habertürk Gazetesi’nin internet sayfasında en çok AHT ve DHA’nın haberlerine yüzde 38,46 oranıyla en çok yer vermemiş. Ez az ise CİHAN haber ajansının haberlerine yer verilmiştir. Takvim Gazetesini internet sayfasında ise ajans üretimi olan hiçbir haber kullanmıştır.

Tablo 3: Haberde Fotoğraf Kullanımı

	Habertürk		Takvim	
	Sayı	Oran %	Sayı	Oran %
Fotoğraflı	16	100	13	86,66
Fotoğrafsız	-	-	2	13,33
Toplam	16	100	15	100

Tablo 3’den de görüldüğü gibi, habertürk Gazetesi’nin internet sayfasında, haberde fotoğraf kullanımına 16 fotoğrafla en fazla yer verilmiştir. Takvim Gazetesi’ni internet sayfasında yayınlanan iki haberde fotoğrafa yer verilmemiştir. Takvim Gazetesi’nin internet sayfasında 13 haber ise 13 fotoğraf kullanılmıştır.

Tablo 4: Fotoğrafların Rengi

	Habertürk		Takvim	
	Sayı	Oran %	Sayı	Oran %
Siyah / Beyaz	1	6,25	1	6,66
Renkli	15	93,75	14	93,33
Toplam	16	100	15	100

Tablo 4’den de görüldüğü gibi, bir tane haberde iki fotoğraf kullanılmakla 15 haberde toplam 16 fotoğrafa yer verilen Habertürk Gazetesi’nin internet sayfasında renkli fotoğrafa en çok yüzde 93,75 oranla yere verilmiştir. Takvim Gazetesi’nin internet sayfasında fotoğrafların rengi incelendiğinde en çok renkli fotoğrafa yer verilmiştir.

Tablo 5: Fotoğrafların İçeriği

	Habertürk		Takvim	
	Sayı	Oran %	Sayı	Oran %
Zanlıın Fotoğrafi	8	50	9	69,23
Mağrurun fotoğrafi	6	37,5	3	23,07
Olayla ilgili eşya fotoğrafi	1	6,25	1	7,69
Silah fotoğrafi	1	6,25	-	-
Toplam	16	100	13	100

Tablo 5’den de görüldüğü gibi, haberlerde kullanılan fotoğrafların içeriklerine bakıldığında Habertürk Gazetesinin internet sayfasında, en çok yüzde 50 oranla zanlıların fotoğraflarına yer verilmiştir. En az ise olayla ilgili eşya ve silah fotoğraflarına yer verilmiştir. Takvim Gazetesini internet sayfasında yayınlanan haberlerde de en çok zanlıların fotoğraflarına yer verilmiştir.

3.7.2. Niteliksel Analizler

Tablo 6: Haberin Konu İçeriği

	Habertürk		Takvim	
	Sayı	Oran %	Sayı	Oran %
Mirasa yüzünden	1	6,66	-	-
Para karşılığında cinayet işlemiş	2	13,33	3	20
Yoksulluktan	-	-	2	13,33
Fidye için	1	6,66	-	-
Gasp amacıyla	6	40	6	40
Borç parayla ilgili	1	6,66	-	-
Haraç için cinayet işlemiş	-	-	1	6,66
Diğer	4	26,66	3	20
Toplam	15	100	15	100

Tablo 6’den de görüldüğü gibi, konu içeriklerine bakıldığında, Habertürk ve Takvim gazetelerin internet sayfalarında eşit bir oranda en çok cinayetlerin gasp amacıyla işlendiği görülmektedir. Habertürk Gazetesi’nin internet sayfasında gasp amacıyla işlenen cinayetlerden sonra en çok yüzde 26,66 oranla parayla bağlantılı “Diğer” “içerikli haberlere yer verilmiştir. Takvim Gazetesini internet sayfasında yayınlanan haberlerde ise gasp amacıyla işlenen cinayet haberlerinden sonra en çok yüzde 20 oranla “Para karşılığında cinayet işlemiş” ve “Diğer” içerikli haberlere yer verilmiştir.

Tablo 7: Haber Portalında Haber Nasıl Tasarlanmış

	Habertürk		Takvim	
	Sayı	Oran %	Sayı	Oran %
Negatif	3	20	4	26,66
Pozitif	1	6,66	1	6,66
Nötr	11	73,33	10	66,66
Toplam	15	100	15	100

Tablo 7'den de görüldüğü gibi, Gazetelerin internet sayfalarında yayınlanan haberlerin nasıl tasarlandığına bakıldığında, Habertürk Gazetesi'nin internet sayfasında, yüzde 73,33 oranında tarafsız içerikli haberlere yer vermiştir. Takvim Gazetesi'ni internet sayfasında yayınlanan haberlerde de en çok 66,66 oranında tarafsız içerikli haberlere yer vermiştir. Habertürk ve Takvim gazetelerin internet sayfalarında en az pozitif içerikli haberlere yer verilmiştir.

Tablo 8: Cinayet Eyleminin Nedenselleştirilmesi

	Habertürk		Takvim	
	Sayı	Oran %	Sayı	Oran %
Haberde yorum yok	9	60	8	53,33
Haberde yorum var	6	40	7	46,66
Toplam	15	100	15	100

Tablo 8'den de görüldüğü gibi, yayınlanan haberlerin nedenselleştirilmesine bakıldığında ise Habertürk Gazetesi'nin internet sayfasında en çok yüzde 60 oranla haberlerde yoruma yer verilmediğine yüzde 40 oranla da haberlerde yoruma yer verildiğini görüyoruz. Takvim Gazetesi'nin internet sayfasında yayınlanan haberlerde ise yüzde 46,66 oranla haberlerde yorumlara yer verilmiştir. Haberler tarafsız olmaktan çok duygusal olarak tasarlanmıştır.

3.8. İşlenen cinayetlerin nedenleri; Haberlerden alıntı yapılmıştır.

S/no	HABERTÜRK; Cinayet nedenleri
1	<u>Vahşette ikinci perde</u> Eve bırakılan fidye notundaki yazı ile mahalle sakinlerinden alınan yazı örneklerinin karşılaştırılması sonucunda ailenin komşusu 35 yaşındaki Fatma K. tutuklandı. Pencerenin önünde ise "Saat 24.00'e kadar 5 bin TL getirmezsen, kızının ölüsünü çöpten alırsın" yazılı not bulundu.
2	<u>Hayat kadını cinayeti çözüldü</u> Edinilen bilgiye göre E.S. (24), O.D. (22), M.D. (18) ve E.Y. (14), hayat kadını olan Azerbaycan uyruklu Cemile Cebiyeva ile birlikte olmak istedi. Para ödeme konusunda kadınla tartışan E.S., kendisinden 50 TL fazla para alınmasına kızdı ve Cebiyeva'nı odunla başına vurarak öldürdü.
3	<u>Her şey 5 saniyede olupbitti</u> ADANA'DA bir şirkette müdürlük yapan 2 çocuk babası 41 yaşındaki Kudret Yavuz'u, işyerindeki odasında 500 lira borç vermediği için 5 saniye içinde öldürüp, güvenlik görevlilerine de ateş açan 37 yaşındaki Metin Sevgili, 'cinayetten' müebbet, işyerinin güvenlik görevlilerini tehditten ise 4 yıl hapis cezasına mahkûm edildi.
4	<u>"İşadamı canlıyken gömüldü!"</u> Cesette yapılan ilk incelemede, burnundan fazla miktarda toprak çıktığı bunun da henüz hayattayken gömüldüğü şüphesini doğurduğu öğrenildi. Katil zanlısı olarak gözaltına alınan Z.B. (Zafer Baran) ile küçük yaşta teyzesine evlatlık verilen kardeşi B.A.'nın (Barış Atacan) annesi E.B. (Elif Baran) oğlu Z.B.'nin kendisine borcu olan İrfan Özsoy'u yalnızca dövdüğünü öne sürdü.
5	<u>"Dink'in öldürülmesi için ödül koydular"</u> Gizli tanık, Hrant Dink cinayeti için 1,5 milyon dolar para ödülü konulduğunu, can güvenliğinin sağlanması halinde bu parayı verecek kişilerin isimlerini ve Ergenekon terör örgütünün Karadeniz yapılanmasını anlatacağını söyledi.
6	<u>'Ölürse 400, sakat kalırsa 500'</u> Samsun'da bir yıl önce, 400 bin TL değerinde hayat sigortası yaptırdıktan sonra 52 yerinden bıçaklanarak öldürülen 26 yaşındaki Recai Alpullu cinayetiyle ilgili olarak tutuklanan, biri kadın 4 kişi hâkim önüne çıktı. Olaydan 8 gün sonra da eşinden boşanmış 3 çocuk annesi 39 yaşındaki Güllü Kiraz, 39 yaşındaki Sami Güleç, 26 yaşındaki Emrah Çavuş ve 32 yaşındaki Emrah Yeşilyurt'u gözaltına aldı. Jandarmada ifade veren Emrah Yeşilyurt sigorta parasını almak için cinayeti işlediklerini kabul ederken, diğer sanıklar suçlamaları kabul etmedi.
7	<u>Tüyler ürperten ifade!</u> Aksu 1 yıl önce tanıştığı 24 yaşındaki sevgilisi Seda T. ile birlikte yaşamaya başladığını anlatarak, "Kiraladığım evin elektrik, su ve doğalgazı parasızlık yüzünden kesilmişti. Bir de Seda, 3 aylık hamile olduğunu söyledi. Bir kliniğe giderek bebeği almalarını istedik. Kürtaj için 4 bin lira istediler. Ben de cinayetten bir hafta önce Mudanya'ya giderek parayı amcamdan istedim. Vermedi. Bunun üzerine

- geçtiğimiz pazartesi günü arkadaşımın aracı ile sevgilim Seda T. ile birlikte Mudanya'ya gittim. Amcam bir gün önce ev almak için 28 bin Euro ve 24 bin lira çektiğini bu paraları evde sakladığını biliyordum. Beni içeri aldılar, tekrar para istedim. Amcam ve yengem bir daha gelmememi istedi. Bunun üzerine ikisini darp edip bayılttım, daha sonra elime geçen yastıkla ikisini de boğdum.”
- 8** **Elleri kanlı yakalandı!**
Büyükçekmece'de dondurma almaya giden 13 yaşındaki kız çocuğu Z.D.'yi bıçakla ağır yaralayan şüpheli, dün de evine girdiği yaşlı bir kadını öldürdükten sonra polis uygulamasında elleri kanlı yakalandı. Polise yapılan ilk sorgusunda Elgan N.'nin gasp amacıyla pencere camını kırarak girdiği evde altın ve para ararken uyanan Nevin Aksoy'la karşılaştığını paniğe kapılarak onu bıçakladığını söylediği öğrenildi.
- 9** **"Havalar daydı, öldürdüm"**
Adana'da mal paylaşımı cinayeti getirdi. Adana'da mal paylaşımı yüzünden aralarının bozulduğu ağabeyi Erdal Düşgün'ü (46) kahvehanede 5 kurşunla öldüren mobilyacı Tuğrul Düşgün (42) teslim oldu.
- 10** **Musa Anter cinayeti davası başladı**
PKK itirafçılarının sürekli vatandaşlara sorun yarattığını kaydeden Savaş Gevrekçi, "Abdülkadir Aygan, Âdem Yakın ve Adil Timurtaş sürekli esnaftan para alıp vermiyordu, bu nedenle sorun çıkıyordu.
- 11** **Bursa Cold Case!**
12 Ekim 1993'de, taksisine müşteri gibi binen 4 kişi, 2 çocuk babası Eyüp Şahin'i (37) Demirtaş Barajı yakınlarında gasp etmek istedi. Taksici "Param yok" dedi, ama zanlılar başına tek kurşun sıktıkları şoförün üzerinde bulunan 4-5 lira bozuk para ile aracını alıp kayıplara karıştı.
- 12** **Yaşlı kadını altınları için öldürdüler**
Denizli'nin Çameli ilçesinde 81 yaşındaki 7 çocuk annesi Fatmaana Yılmaz, kolundaki 2 çift bilezik ve kuşağındaki bir miktar para için başı keserle ezilerek öldürüldü.
- 13** **Öldürdü, tecavüz etti, kız istemeye gitti**
Nevşehir'in Göreme beldesinde bir Japon turistin bıçaklanarak öldürüldüğü, birinin de yaralandığı saldırının faili olarak tutuklanarak cezaevine gönderilen zanlının, olayın olduğu günün akşamı ailesi ile birlikte kız istemeye gittiği öğrenildi. Fatih U.'nun ayrıca, olay sonrasında Japon turistlerin çantalarını alarak vadiden aracı ile uzaklaştığını, çantayı içindeki değerli eşyaları ve paraları aldıktan sonra Ürgüp ilçesine bağlı Ortahisar beldesinde boş bir arazide yaktığını, üzerindeki kanlı gömlekle bıçağı Avanos ilçesine geçerek Kızılırmak'a attığını söylediği bildirildi.
- 14** **Bahçeşehir'deki cinayetten Rus 'hayalet' çıktı!**
Azeri işadamı Ali Gamidov, 17 Ağustos 2013 günü İstanbul Bahçeşehir'de lüks bir sitenin havuzunda, önce dövüldü sonra kurşunlarak öldürüldü. "Ali, birkaç yıl önce uyuşturucu suçundan Rusya'da cezaevine girdi. Burada daha önceden tanıştığı, Azeri uyruklu mafya lideri Rovshan Caniyev ile birlikte kumar oynattı. İkisi büyük paralar kazandı. Ali, 7-8 ay sonra önce tahliye oldu. Ama bir süre sonra Ali'nin peşine adamlar takıldı ve kumar paralarını istemeye başladı. Caniyev Rus mafyasının en önemli isimlerinden ve ülkedeki mafya grupları tarafından başına 5 milyon dolar ödül konulan biriydi.
- 15** **Kiralık katil öldüremeyince başka birini kiralamış**
Aile, çifti öldürmesi için M. Ö. ile 100 bin lira karşılığında anlaştı. İnfazı gerçekleştiremeyen M. Ö., çifte cinayet için kiralandığını ancak bunu yapamayacağı itirafında bulundu. Kaçması için de çifte 3 bin lira para verdi. M. Ö., kendisini cinayet için kiralayan aileye de "O iş halledildi." bilgisini verdi...

S.no TAKVİM; Cinayet nedenleri

- 1** **Vahset 'para' için**
Annesini öldürdükten sonra çekmecede bulunan 10 bin lirayı alıp, markete giden ve farklı markalarda birçok sigara alan Dönertaş'ın annesine 70 bıçak darbesi vurduğu ve boğazının kestiği belirlendi.
- 2** **Para'landı**
Berlin'de bir genelevde yakalanan ve cinayete suçlanan kızın babasının kimliği şok etti: 11 milyar dolarlık işadamı. 33 yaşındaki bir adamın öldürülmesi olayıyla da ilgisi olduğu iddia edilen Cecilia, bu konuda konuşmak istemedi.
- 3** **Mesai cinayeti**
Polis, firmada yeni işe başlayan Türkmenistan uyruklu Sultanbek Hudeyarov'u (23) bir arkadaşının evinde gözaltına aldı. Hudeyarov, "O akşam mesai yapmamı istedi. Para vermeyeceğini söyledi. Kavgaya ettik. Keserle vurunca merdivenden yuvarlanıp öldü" dedi.
- 4** **Babasını harcadı**
İşsiz genç, kendisine para vermeyen babasını 10 yerinden bıçaklayarak öldürdü.

- 5** **İkramiyeden cinayet çıktı**
Sayısal Loto'dan 750 bin TL ikramiye kazanan talihli kendisinden haraç isteyen akrabasını 15 el ateş ederek öldürdü.
- 6** **Vampir dehşeti**
10 gün önce cezaevinden tahliye olan madde bağımlısı, istediği 1 lirayı vermeyen kişiyi boğarak öldürdü, kanını içti ve üzerine tiner döküp yaktı.
- 7** **Cani kamuflajı**
Bursa'da 3'er saat arayla başlarına tek kurşun sıkılarak öldürülmüş bulunan iki işadammın cesedi paniğe sebep oldu. Zanlı Suriyeli mülteci kılığında dolaşırken yakalandı. Zanlının, iş yaptığı bu kişiler yüzünden çok para kaybettiğini, eşinin de kendisini terk ettiğini söylediği öğrenildi.
- 8** **Cinayet maçı**
Halı saha maçında arkadaşının anahtarlarını çalan genç, ev almak için para biriktiren komşunun evinde dehşet saçtı... İstanbul Sultangazi'de 10 Mayıs günü 3 çocuk annesi Hürriyet Kiray (43) kalbinden bıçaklanmış halde, oğlu Kerim Kiray tarafından bulundu. Elleri ve ağzı koli bantları ile bağlanan Hürriyet Kiray, yaşamını yitirdi.
- 9** **Soru'sturma!**
Çeçen asıllı Medet Ünlü, katledildi. Şüpheli Ruslan Kemal'di. Ancak bu şahıs gözaltına alınıp salıverildi. Sonra da asıl katilin "Dayı Murat" lakaplı Murat Aluç olduğu kaydedildi. Azmettiricinin ise Ruslan Kemal olduğu öğrenildi... Ekipler, Aluç ile Ruslan Kemal'in tam 3 kez yüz yüze görüştüğünü belirledi. Bunun üzerine polis cinayeti Ruslan Kemal'in azmettirdiğini kaydetti. Ruslan Kemal'in, Aluç'u para karşılığı tuttuğu belirlendi.
- 10** **10. İşadamına film gibi tuzak**
Izmir'de, bir işadamı arkadaşlarının tanıştığı kadının evine gitmesiyle başlayan olaylar film senaryolarını aratmadı. İkisinin evde olduğu sırada gelen sahte koca bıçakla kadını öldürdü, **is adamı**ndan, suç ortağı olduğunu söylerken para almak isteyen zanlılar polis tarafından yakalandı.
- 11** **Katil torun tatilde**
20 yaşındaki genç, 83 yaşındaki babaannesini bıçak bileyen demiriyle öldürdü. Katil torun, babaannesinin parasını ve altınlarını çaldıktan sonra tatile çıktı.
- 12** **Öldürüp eğlendiler**
Taciz bahanesiyle kaçırdıkları iş adamı Selami Sağlam'ı önce gasp edip işkenceyle öldürdükten sonra yazlığın bahçesine gömen zanlılar hiçbir şey olmamış gibi gece kulübünde eğlendiler. Selami Sağlam, kadınların kurduğu tuzağa düştü. Sağlam, sevgilisinden gelen telefon üzerine eve gidince kapana kısıldı.
- 13** **Seri katile kiralık gözcü**
İstanbul Fatih'te yaşayan Deniz Şahin, ablası Songül Polat ve aralarında husumet olan 3 kişiyi öldürdü. 21 saatte işlenen 4 cinayetin ardından yakalanan Şahin'in, mahalle arkadaşı B.Ö.'ye para karşılığı gözçülük yaptırdığı ortaya çıktı.
- 14** **Kiralık dehşet**
Para karşılığında tutulan kiralık katil işini yapmaya yanaşmayınca ölümle tehdit edildi. Başka bir kiralık katil tarafından zarar göreceği endişesiyle, infazı gerçekleştirdi. İstanbul Bağcılar'da filmlere taş çıkartacak bir olay gerçekleşti. 100 bin lira karşılığında tutulan kiralık katil, acıdığı kurbanına 3 bin lira vererek "Bir daha ortaya çıkmayın" dedi. Ancak kiralık katil, kendi ailesi ölümle tehdit edilince arkadaşları ile birlikte cinayeti işledi.
- 15** **Vahşet günü, kız istemeye gitti**
Mai Kuriharac ülkesine tabut içinde dönerken, zanlının cinayeti işlediği gün kendisine kız istemeye gittiği ortaya çıktı. Saldırdığı iki Japon turistin birini öldürüp diğerini yaralayan Fatih U.'nun yaralı turiste tecavüz ettiği de iddia edildi.
*Habertürk Gazetesinin internet haber sayfasından farklı olarak, Takvim gazetesinde bu haberde şu kısım eksik verilmiştir. Fatih U.'nun ayrıca, olay sonrasında Japon turistlerin çantalarını alarak vadiden aracı ile uzaklaştığını, çantayı içindeki değerli eşyaları ve paraları aldıktan sonra Ürgüp ilçesine bağlı Ortahisar beldesinde boş bir arazide yaktığını, üzerindeki kanlı gömlekle bıçağı Avanos ilçesine geçerek Kızılırmak'a attığını söylediği bildirildi".

3.9. Varsayımların Doğrulanması.

1. Birinci varsayım tamamen doğrulandı. Gerçekte Simmel, paranın sadece bir mübadele aracı değil de aynı zamanda sosyal ilişkilerin de düzenlenmesinde veya kurulmasında çok önemli etkiye sahip olduğunun altını çizerek dile getirmektedir. Cinayet haberlerinde de görüldüğü gibi para en yakın akrabaları uzaklaştırır ya da tam tersi birbirini tanımayan insanları bir araya getirme, işbirliği yaptırma ve cinayet işletme gücüne sahiptir.

2. İkinci varsayımda doğrulandı. İşlenen cinayet haberlerinde de görüldüğü gibi torun, babaannesini bileziklerini ve parasını gasp etmek için öldürüyor ve tatile gidiyor. Karakteriz olan para bazı insanları da kendine benzetmektedir.

3. Üçüncü varsayım kısmen doğrulandı, gazetelerin internet haber sitelerinde cinayet haberlerinin büyük bir kısmı tarafsız olarak yayınlansa da tam olarak tarafsız davranılmamıştır. Çoğunlukla haberlere negatif yönde yorum katılarak tasarlanmıştır. En önemlisi ise cinayet haberleri meşrulaştırılarak tasarlanmamıştır ve ya yayınlanmamıştır.

SONUÇ

Toplumda her şeyi kendisine benzeten para, değer yaratma sürecinde, takas ekonomisinde asla ortaya çıkmayacak kadar cisimleşmiş bir dünya yaratır. Çünkü takas ekonomisinde bir nesnenin başka bir nesneyle değiştirilmesiyle mübadele sonlanırken para ekonomisindeki işleyiş sonsuz bir mübadeleler serisini mümkün kılar. Bu sonsuz mübadele imkânı kartopunu çığa çevirir gibi, nesnel kültürün mutlak egemenliğine hizmet eder. Bu nedenle Simmel açısından bir mübadele formu olarak para, dünyanın daha fazla cisimleşmesine ve bu cisimleşmiş modern dünyada insanların yabancılaşmasına yol açar. İnsanı yabancılaştıran para ve üretim ilişkileridir.

Her şeyi formsuzluğa renksizliğe salt nicel olgulara indirgeyen para, ruhun bireyselliğin, yaratıcılığın, estetiğin ve düşünenin de hakiki düşmanı olduğunu söyleyen Gökhan Yavuz Demir “Paranın gri rengi metropol insanının gri rengidir” diyor. Para işlemlerinin toplumda gittikçe daha fazla alanı kapsadığını ve bu cisimleşmiş yapı ve ilişkilerin içinde nesnelere çok özel özelliklerinin kayıp olmasıyla birlikte bireyin öneminin de aynı hızda azaldığını söylemek yanlış olmaz.

Kültürün kaçınılmaz trajedisinde bireysel kültür nesnel kültür karşısında daima bir ricat halindedir. Para ekonomisi bu süreci körükleyerek bireyin mahkûmiyetini ağırlaştırır, mutsuz eder veya çok fazla artırır. Modern dünyada atomlaşan ve izole edilen bireyin karakteri giderek silinmektedir. Simmel, para ekonomisinin bütün bu negatifliklerle beraber özgürleştirici etkilerini de göz ardı etmez. Yabancılaşma tamda nesnel kültürün bizatihi hayatın kendisini engelleyen bir güç haline gelme sürecidir.

Sonuç olarak, gazetelerin internet haber sayfalarında yayınlanan haberlerde görüldüğü gibi para sadece mübadele aracı değil bir sürü ilişkinin oluşmasında da oldukça büyük öneme sahiptir. Cinayet haberlerine genelde tarafsız olarak yer verilmiştir. Bazen de olumsuz olarak yorum katılmıştır veya duygusal bir yaklaşımla haberler tasarlanmıştır. Duygusal yaklaşım toplumun duygusal yapısından kaynaklanmaktadır. Bu olumsuzlukların ortaya çıkmasının en büyük nedeni ise hiç kuşkusuz vahşi kapitalist sistemdir. Ayrıca parayı uğruna cinayet işlenecek kadar değerli kılan yinede insanların paraya yüklediği veya verdiği değerdir.

Acımasız kapitalist sistemin ve adaletsiz yönetiminde bu cinayetlerde etkisi çok büyüktür. İradesi zayıf olan insanlar kendilerini cinayet işlemeye mecbur hiss ediyorlar. Çünkü tüm değerlerin eşdeğeri parayla ölçülür ve tüm değerler parayla elde edilir. Yapılan araştırma sonucunda para uğruna cinayetleri en çok, yani kadınlardan çok erkekler işliyor, fakat kadınlarda bazen oyun kurmak için kullanılıyorlar.

KAYNAKÇA

- Ayşe Günay, “Küreselleşme Sürecinde Malî Suçlar ve Malî Suçları Önlemeye Yönelik Olarak Yapılan Çalışmalar”, Vergi Sorunları Dergisi, Sayı:130, Ankara, Temmuz 1999, s./ p. 121-123.
- Altvater, E., The Future of Market An Essay on the Regulation of Money and Nature After the Collapse of e eActually Existing Socialism, Verso, London. 1993, s./ p. 58
- Bouwisma W. J., Calvin: a sixteenth-century portrait, Oxford University Press, New York. 1988, s./ p. 46.
- Cleary P, The Church and Usury. An Essay on Some Historical and Theological Aspects of Money-Lending, M H Gill, Dublin. 1914, s./ p. 54
- Georg Simmel, Die Grosstädte und das Geistesleben, Metropol ve Tinsel Hayat, çev. N. Kalaycı, Modern Kültürde Çatışma, önsöz D. Frisby, yay. Haz. A. Artun (2003) İletişim Yayınları, İstanbul. 1903, s./ p. 90-93.
- Georg Simmel, (2012). "Paranın Felsefesi", Türkçeye çev; Yavuz Alogan ve Öykü Didem Aydın, İthaki Yay.

- Hilferding, R., *Finance Capital a study of the Latest Phase of Capitalist Development*, (çev: Bottomore. T.), Routledge and Kegan Paul, London. 1981, s./ p. 34.
- McNeill J.T., *The History and Character of Calvinism*, Oxford University Press, New York. 1967, s./ p. 159.
- Marx, K., *Theories of Surplus Value-Part II*, Lawrence and Wishart? London. 1979b, s./ p.48.

Kültürel ve Toplumsal Gerçekliğimiz Açısından Aile Anlayışlarının ve Türk Ailesinin Değerlendirmesi

Yadigar ALUŞ

Sakarya Üniversitesi

Sosyal Bilimler Enstitüsü

Doktora Öğrencisi

alusyadigar@yahoo.com

Özet

Bu çalışmada, sosyo-kültürel gerçekliğimiz açısından mevcut aile anlayışlarına göre Türk Ailesi'nin bir değerlendirilmesi yapılmaktadır. Türk ailesinin geçirmiş olduğu değişiklikler, bu değişikliklerin nedenlerinin ve etkilerinin anlaşılması ve artan ailevi sorunlara çözüm üretmek konusunda katkı sunulması amaçlanmaktadır. Bu çalışmada tarihsel yöntem kullanılmış ve Türk Ailesi'nin bugünkü oluşumunu gerçekleştiren değişkenler, dönüşümler ve gelişmeler incelenmiştir. Elde edilen bulgular, Türk aile yapısının Türk-İslam sentezi şeklinde ortaya çıktığını ve gittikçe modern Batı ailesine doğru bir değişim sürecine giren '*modern-geleneksel*' özelliklere sahip '*geçiş ailesi*' diye nitelendirebileceğimiz bir aile yapısına sahip olduğumuzu ortaya koymaktadır. Sonuç olarak, bu tarz bir aile geleneksel özellikleriyle üyelerine dayanışma, sıcak, samimi, güvenli ve sevgi dolu bir ortam sağlaması nedeniyle bireylerin manevi ihtiyaçlarını karşılamaktadır. Ancak, sosyo-ekonomik koşulların etkisiyle de ortaya çıkan, ailede rollerin değişimi, otoritenin paylaşımı ve kadının değişen statüsünün bir sonucu olarak anlaşmazlıklar, çatışmalar, şiddet, iletişimsizlik, değer kaybı, yalnızlaşma, yabancılaşma, yozlaşma ve ilgi eksikliği gibi sorunlar artmıştır.

Anahtar Kelimeler: Türk Ailesi, Aile Anlayışları, Modern-Geleneksel Aile, Geçiş Ailesi, Aile Değerleri

Evaluation of the Family Understanding and Turkish Family in terms of Our Cultural and Social Reality

Abstract

The purpose of this study is to make an assessment of the family understanding and Turkish Family in terms of our socio-cultural reality. The aim is to understand the changes have had Turkish family, the causes and effects of these changes and to contribute to find solutions to the growing problems in the family. Historical method is used in this study and the variables that perform formation, transformation and development of contemporary Turkish Family was examined. According to findings, the structure of Turkish family occurs in the form of the Turkish-Islamic synthesis and gradually entering in a process of change towards a modern Western family with '*modern-traditional*' features, it is called '*transitional family*'. As a result, such a family with traditional features meets the spiritual needs of members by providing solidarism, a warm, safe and loving environment. However, it also emerged under the influence of socio-economic conditions, the change of roles in the family, the sharing of authority and the changing status of women as a result, caused an increase in problems such as disagreements, conflicts, violence, lack of communication, loss in values, isolation, alienation, corruption and lack of interest.

Key Words: Turkish Family, Family Understanding, Modern-Traditional Family, Transitional Family, Family Values

JEL Classification Codes: Z1

GİRİŞ

Bu çalışma, toplumsal ve kültürel gerçekliğimiz içinde oluşan aile anlayışlarını ve Türk ailesini tarihsel değişim içerisinde değerlendirerek, bir yandan bu değişimin sebeplerini ve etkilerini ortaya koymak diğer yandan ise modern Türk ailesinin içinde bulunduğu ve giderek artış gösteren ailevi sorunların çözümüne katkıda bulunmak amacı taşımaktadır. Tarihsel yöntem aracılığıyla üç dönem içerisinde ele alınan Türk ailesi, sahip olduğu özelliklerle incelenmiş ve geçmişten günümüze kadar içinde barındırmış olduğu dinamikler ortaya konulmaya çalışılmıştır. Bu çalışma en başta Türk aile yapısının kronolojik bir araştırması olması açısından önemlidir. Bir geçiş ailesi olması nedeniyle Türk ailesinin dünya aileleri arasında özel bir konumu vardır. Bu özelliği, değişime ve gelişmeye ayak uydurmaya çalışan modern aile yapısını barındırmasının yanı sıra, sahip olduğu geleneksel özellikleri koruması ve yaşatması nedeniyle fazla bozulmaya uğramamış olmasından kaynaklanmaktadır. Ancak son yıllarda gittikçe zorlaşan sosyo-ekonomik koşullar, gelişen teknoloji ve aile içinde artan sorunlar ve şiddet Türk ailesini tehdit etmeye başlamıştır. Bu çalışma ile aile için tehdit unsuru olan faktörler ve bunlarla baş etme mekanizmaları ortaya konulmaya, aile birliğinin korunmasına yönelik stratejiler geliştirilmeye çalışılmaktadır. Çalışmanın teorik boyutta kalması ve sadece tarihsel yöntemle başvurulmuş olması